

Mihaela NICOLA

COLECȚIE DE SUCCES

LUMEN

Considerații teoretice și practice
asupra caducității contractului

Mihaela NICOLA

**Considerații teoretice și
practice asupra
caducității contractului**

Lumen

Iași 2006

Mihaela NICOLA

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

Tehnoredactare computerizată: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

Mihaela NICOLA

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

Bibliografie

Pag. 69

Editura LUMEN

ISBN: 973-7766-59-8

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Mihaela NICOLA

**Considerații teoretice și
practice asupra
caducității contractului**

Lumen

Extras din anul 2006

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata intentionat goala

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins :

<i>Abrevieri</i>	7
Capitolul 1: Considerații preliminare	9
1.1: Circumscrierea obiectului studiului	9
1.2 Caducitatea în codul civil	11
Capitolul 2: Definiție. Delimitări. Fundament	13
2.1 Definiția caducității	13
A. Abordarea doctrinară	13
B. Abordarea jurisprudențială	15
C. Cazuri de caducitate nefondate	17
1. Nulitatea calificată caducitate	17
2. Rezoluțiunea calificată caducitate	18
2. 2 Delimitări de alte cauze de ineficacitate a contractului	19
A. Caducitate – Nulitate	19
B. Caducitate – rezoluțiune	20
2. 3 Fundamentul caducității	21
Capitolul 3: Situații de caducitate	23
3. 1 Dispariția consimțământului	23
A. Neîndeplinirea condiției suspensive	24
B. Realizarea condiției extinctive	27
C. Neridicarea opțiunii în cadrul unei promisiuni unilaterale	31
D. Neexercitarea unui drept de preempțiune în cadrul unui pact de preferință	34
3. 2 Dispariția obiectului	38
A. Insuficiența dispozițiilor legale	38
a . Insuficiența textelor referitoare la rezoluțiune	39
b . Insuficiența textelor referitoare la pierderea lucrului	41
B. Diverse aspecte ale dispariției obiectului	43
a. Dispariția parțială a obiectului contractului	43

Extras din vglumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

b. Dispariția „obiectului - contract”	44
3.3. Dispariția cauzei.....	46
A. Cauza în contractele cu titlu oneros	47
B. Cauza în contractele cu titlu gratuit	49
3. 4. Dispariția unui element ținând de persoana contractanților	52
A. Dispariția capacității juridice.....	52
B. Caducitatea contractelor încheiate <i>intuitu personae</i>	54
1. Pierderea calității obiective	56
2. Pierderea calității subiective	57
<i>Capitolul 4: Caducitatea în dreptul comparat.....</i>	59
A. Dreptul englez.....	59
B. Dreptul german.....	61
C. Dreptul elvețian	62
D. Dreptul american	62
<i>Bibliografie.....</i>	65

Extras din vølumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Abrevieri

Alin.	— Alineatul
Art.	— Articolul
BGB	— Bürgerliches Gesetzbuch
Bull. Civ.	— Bulletin Civil
C.A.	— Curtea de Apel
Cass.	— Cour de Cassation
Civ.	— Civil
Com.	— Comercial
Dec.	— Decizia
Edit.	— Editura
JCP	— „Juris-Classeur Périodique. La semaine juridique. Edition Générale”
J.-Cl.Civ.	— „Juris Classeur Civil”
LGDJ	— Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence
Obs.	— Observations
Op. cit.	— Operă citată
PUF	— Presses Universitaires de France
RTD civ.	— Revue trimestrielle de droit civil
Tib. Suprem	— Tribunalul Suprem
Următ.	— Următoarele

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata intentionat goala

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Capitolul 1: Considerații preliminare

1.1: Circumscrierea obiectului studiului

Orice studiu implică un anumit număr de dificultăți; cel de față nu scapă de la această inevitabilă consecință. Pentru domeniul caducității, asemenea dificultăți rezultă fie din absența surselor textuale, fie din incertitudinea sau confuzia surselor judiciare.

În ceea ce privește sursele textuale, ele se singularizează prin absența dispozițiilor legale sau a principiilor fundamentale. Conform misiunii sale, judecătorului i-a revenit sarcina să suplinească aceasta absență potrivit împrejurărilor și necesităților¹. În același timp, recente și numeroasele decizii judecătorești, cu precădere din dreptul comparat, care utilizează termenul de caducitate, nu furnizează o justificare corectă și unitară a dispozitivului lor². Cu alți termeni, jurisprudența, care constituie singura sursă a dreptului pozitiv în materie, nu enunță principii generale care să se aplice la ansamblul dreptului caducității.

Dificultăți de abordare există și în cea mai mare parte a studiilor care tratează caducitatea. În ciuda interesului pe care-l prezintă opiniile și comentariile acestor autori, aportul lor nu pare să clarifice problema ridicată de caracterul disparat și circumstanțial al jurisprudenței în materie.

Astfel, principalele tratate de drept civil nu înfățișează decât de manieră ocazională domeniul caducității și întotdeauna în legătură cu alte instituții³. În asemenea caz, ele se limitează să formuleze o

¹ Conform art. 3 Cod civil, „Judecătorul care va refuza de a judeca, sub cuvânt că legea nu prevede sau că este întunecată sau neîndestulătoare, va putea fi urmărit ca și culpabil pentru denegare de dreptate”;

² A se vedea infra. Cap. 2, § 2. 2 Cazuri de caducitate nefondate, p. 8 și următ.;

³ A se vedea în acest sens Gh. Beleiu, *Drept civil român*, ediția a 9-a, Ed. Universul Juridic, București, 2004,

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). *Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului*. Iasi, Romania: Lumen.

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

definiție de tehnică juridică și să prezinte o simplă schematizare a regimului sau a efectelor. Acest laconism este evident foarte ineficient nu numai pentru a situa caducitatea cu exactitudine printre celelalte cauze de ineficacitate a actelor juridice, dar încă, și mai ales, pentru a pune în evidență logica existenței sale și a mecanismului său.

Necesitatea de a lua în considerare principiile care fundamentează caducitatea implică o strictă limitare a studiului. Nu numai că ne vom preocupa de singurul domeniu al dreptului civil⁴, dar încă este necesar de a distinge în interiorul acestuia între obligațiile care rezultă dintr-un contract și cele care decurg din alte surse. Avem în vedere, în special, categoria actelor juridice. Aceste acte, care constituie manifestări de voință îndeplinite în vederea producerii de efecte juridice, comportă, pe de o parte, convențiile, iar pe de altă parte, actele juridice unilaterale. De unde problema acestui studiu: trebuie el limitat la singura perspectivă a caducității contractului?

Actele juridice unilaterale încetează, de asemenea, și ele, să-și producă efectele juridice prin efectul caducității. De altfel, în acest domeniu, caducitatea se regăsește special vizată de un anumit număr de dispoziții legale în materie succesorală⁵, care reglementează

p. 219 și următ., Gabriel Boroș, *Drept civil, Partea generală*, Edit. All, București, 1998, p. 238 și următ., Aspazia Cojocaru, *Drept civil. Partea generală*, Edit. Lumina Lex, București, 2000, p. 276 și următ., M. Mureșan, *Drept civil – Partea generală*, Edit. Cordial Lex, Cluj- Napoca, 2000, p. 217 și următ. ;

⁴ Pentru o analiză a caducității în dreptul public, a se vedea Ovidiu Podaru, *Caducitatea manifestărilor de voință în dreptul public român*, Teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2002;

⁵ Art. 924 - 928 Cod civil, reglementează câteva cazuri de ineficacitate a legatelor pentru caducitate; art. 924 dispune că „orice dispoziție testamentară devine *caducă*, când acela în favoarea căreia a fost făcută a murit înaintea testatorului”; art. 927 precizează că „legatul va fi *caduc*, dacă lucrul legat a pierit de tot în viața testatorului”; art. 928, stipulează că, în cazul în care „legatarul refuză primirea legatului, acesta devine *caduc*”, afară de cazul stipulării unei

Extras din volumul:

caducitatea testamentelor. Nu vom avea în vedere nici caducitatea ofertei prin neacceptarea ei în termen de către destinatar⁶.

În acest spirit, ni se pare că un studiu aprofundat consacrat caducității nu poate fi conciliat cu o abordare globală. Astfel, contractele nu ar putea fi asimilate cu actele juridice unilaterale într-un singur și același studiu în ceea ce privește condițiile sau regimul eventualei lor caducități. Vom aminti însă acele interpretări doctrinare sau jurisprudențiale care se impun și au valabilitate deplină pentru ambele categorii de acte juridice.

1.2 Caducitatea în codul civil

Dispozițiile codului civil relative la contracte - fie că se vorbește de obligațiile convențiilor, în general, sau de contracte speciale - nu utilizează termenul de caducitate. Legiuitorul român nu a preluat dispozițiile art.1088 Cod civil francez cu privire la donațiile făcute unuia dintre soți și în care figurează, într-o manieră explicită, termenul de caducitate⁷. De asemenea, art. 932 (3) Cod civil român - în prezent abrogat⁸ - diferă ca fond și redactare de textul art. 1089

substituții vulgare (art. 804 Cod civ.), când repudierea legatului de către instituit nu face să opereze caducitatea, dacă este acceptat de substituit. În fine, art. 928 prevede că „...orice dispoziție testamentară cade când eredele numit sau legatarul ... va fi necapabil de a o primi”. Pentru analiza acestor articole, a se vedea Dan Chirică, *Drept civil. Succesiuni și testamente*, Edit. Rosetti, București, 2003, p. 256 - 262;

⁶ În sensul că oferta este act juridic unilateral, a se vedea C-tin Stătescu, Corneliu Bîrsan „Drept civil. Teoria generală a obligațiilor”, Edit. All, București, 1998, nr. 87, p. 97. Pentru rezerve cu privire la acest subiect, a se vedea Liviu Pop, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*”, Edit. Lumina Lex, București, 2000, p.136. Totuși, și în acest caz, autorul se pronunță în favoarea consacării ofertei cu termen ca act juridic unilateral, într-un viitor cod civil;

⁷ Art. 1088 Cod civil francez prevede că „Toute donation faite en faveur du mariage sera caduque si le mariage ne s'ensuit pas”;

⁸ Inaplicabil ca urmare a abrogării Titlului 4 din Cartea a 3-a a Codului civil, „ Despre contractul de căsătorie și despre drepturile respective ale soților”, prin art. 49 al Decretului nr. 32/ 1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului nr. 31/ 1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice;

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

Cod civil francez, din care se inspiră și în care se menționează termenul de caducitate⁹. Plecând de la aceste exemple, nici un alt text legal, care reglementează contractele, nu prevede explicit condițiile unei ipotetice caducități.

Asa cum vom demonstra, studiul caducității va avea ca punct de plecare art. 948 Cod civil, care enumeră condițiile de validitate a convențiilor¹⁰. Legătura stabilită între acest articol și obiectul analizei noastre nu trebuie să surprindă. Cum aceste condiții trebuie să fie regăsite nu numai în momentul încheierii acordului de voință de către părți, ci și pe parcursul executării obligațiilor ce decurg din acesta, caducitatea reprezintă tocmai imposibilitatea de producere a efectelor scontate de către părți datorată dispariției, pe parcurs, a unuia dintre aceste elemente esențiale pentru supraviețuirea oricărei convenții.

⁹ Art. 1089 Cod civil francez precizează că „Les donations faites à l'un des époux ... deviendront *caduques* si le donateur survit à l'époux donataire et à sa postériorité”, în timp ce art. 923 alin. 3 Cod civil român are conținutul modificat: „ Când donatorul supraviețuiește soților sau soțului donatar, donațiunea este *revocabilă*”;

¹⁰ Potrivit art. 948 Cod civil, „Condițiile esențiale pentru validitatea unei convenții sunt:

- 1.Capacitatea de a contracta;
- 2.Consimțământul valabil al părții ce se obligă;
- 3.Un obiect determinat;
- 4.O cauză licită;

Extras din volumul:

Capitolul 2: Definiție. Delimitări. Fundament

2.1 Definiția caducității

A. Abordarea doctrinară

Termenul de caducitate derivă din cuvântul latin „ caducus” însemnând în vechea sa accepțiune un lucru ajuns la final sau care amenință să se năruie. În accepțiunea sa modernă, el desemnează ceva care nu mai este actual, devenit demodat, depășit, perimat¹¹.

Într-o definiție sintetică, caducitatea se definește ca situația juridică a unei convenții ce nu mai poate produce efecte juridice¹². Această definiție nu este suficientă pentru a distinge caducitatea de alte cauze de ineficacitate a actelor juridice. În realitate, caducitatea se singularizează prin particularismul fundamentului și al regimului său. Acestea au fost relevate de doctrina și practica juridiciară.

Doctrina română consideră, în general, caducitatea ca fiind *lipsa de eficiență a unui act juridic valabil încheiat, datorită intervenirii unei împrejurări ulterioare încheierii sale și care este independentă de voința autorilor actului juridic*¹³. Prin urmare, trei elemente definitorii sunt reținute, în mod unanim, pentru a se putea vorbi de existența unui caz de caducitate a contractului:

- un contract *valabil* la momentul încheierii sale;
- intervenirea unei cauze *ulterior* încheierii contractului ce împiedică producerea efectelor juridice ale acestuia;

¹¹ Petit Robert, Nouvelle édition de Petit Robert de Paul Robert, Paris, 1993, care citează în acest sens fraza lui Chateaubriand: „ Ce qui était bon hier est périmé et *caduc* aujourd'hui ”, p. 317;

¹² Idem. 11;

¹³ A se vedea Gh. Beleiu, op. cit., p. 219, Gabriel Boroi, op. cit., p. 238, Eugen Chelaru, Drept civil. Parte generală, Editura All Beck, 2003, București, p. 168;

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

- caracterul *obiectiv* al împrejurării care împiedică realizarea efectelor juridice;

Interpretări mai nuanțate au fost realizate în dreptul comparat. Dezvoltările pe care tratatele de drept civil le consacră caducității evidențiază faptul că doctrina nu a adoptat o definiție comună a acestei tehnici juridice.

Divergențele de concepție poartă, mai întâi, asupra cauzelor materiale ale caducității. Astfel, în timp ce anumiți autori consideră că această situație nu poate să fie decât accidentală, adică independentă de voința contractanților, alții dimpotrivă, consideră că nu trebuie să se facă din aceasta un criteriu de reținut pentru definire.

Partizanii cauzei accidentale sunt incontestabil mai numeroși. Este cazul, de exemplu, al lui Planiol și Ripert când precizează, în tratatul lor, că un act este caduc *când reunind toate elementele de existență și valabilitate, el este privat de orice efect în afara voinței autorilor săi*¹⁴. Este, de asemenea, cazul lui B. Starck care definește caducitatea ca fiind *sterilitatea actului juridic provocată de o cauză accidentală și nu substanțială*¹⁵. La fel, J. Ghestin estimează că această tehnică juridică sancționează *pierderea juridică a unui element esențial pentru validitatea contractului prin surveniența unui element posterior formării sale și independent de voința părților*¹⁶. În privința lui Malaurie și Aynes, ei întăresc această opinie, făcând din comportamentul contractanților un criteriu fundamental de distincție între rezoluțiunea obligațiilor și caducitatea lor, care, *spre deosebire de cea dintâi, ține de un element independent de voința autorilor aceluia act*¹⁷.

¹⁴ Planiol și Ripert, *Traité pratique de droit civil*, tome 5, Donations et testaments, n° 515, p. 439 ;

¹⁵ Boris Starck, H. Roland, L. Boyer, *Introduction en droit*, 4-ème éd., Litec, Paris, 1996, n° 97, p. 38;

¹⁶ J. Ghestin, *Obligations. Contrat. Formation*, LGDJ, 2-ème éd., Paris, 1998, n° 725, p. 562 ;

¹⁷ Ph. Malaurie și L. Aynes, *Droit civil. Obligations*, Cujas, 9-ème éd., Paris, 1998/ 1999, n° 541, p. 396;

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). *Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului*. Iasi, Romania: Lumen.

Deși sunt cei mai numeroși, adepții caducității accidentale sunt contrașiși de alți autori. Unii dintre aceștia exclud orice referință la comportamentul părților în definiția caducității. Astfel, Mousseron definește caducitatea ca fiind *expirarea anticipată și de plin drept a unui act valabil format datorită lipsei unui element esențial, survenită ulterior nașterii contractului*¹⁸. Précis Dalloz, în scurtele comentarii pe care le face referitor la caducitate, precizază că această tehnică juridică presupune un *element posterior formării contractului și independent de voința părților*¹⁹, pentru ca edițiile ulterioare să se arate mai nuanțate în ceea ce privește referința la comportamentul contractanților. Necesitatea unei cauze exclusiv accidentale a fost expres înlăturată de F.Terré, Ph. Simler și Y. Lequette care au adoptat o concepție mai largă - surveniența evenimentului este independentă de voința părților *sau în dependență parțială de voința lor*²⁰.

B. Abordarea jurisprudențială

În absența textelor legale privind caducitatea, a revenit practicii judiciare rolul să contureze fizionomia acesteia.

Jurisprudența românească, deși a avut puține ocazii să se pronunțe asupra domeniului, pare a nu se abate de la consacraarea dată de doctrină. Astfel, Curtea de Apel București, pronunțându-se într-o cauză civilă, a caracterizat caducitatea ca fiind *lipsa de eficiență a unui act juridic, rezultată dintr-un eveniment independent de voința sau culpa părților și care intervine ulterior încheierii valabile a actului, împiedicând în mod obiectiv producerea efectelor sale*²¹.

În același timp, recente decizii din dreptul comparat care utilizează termenul de caducitate, nu furnizează o justificare teoretică

¹⁸ J.M. Mosseron, *Technique contractuelle*, Francisc Lefebvre, 1988, n° 1980, p. 1175;

¹⁹ A. Weill, F. Terré, *Droit civil. Les obligations*, Précis Dalloz, 4-ème éd., Paris, 1986, n° 288, p. 300;

²⁰ F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, *Droit civil. Les obligations*, Précis Dalloz, 5-ème éd., Paris, 1993, n° 76, p. 54;

²¹ Secția a 4-a, Dec. C.A. București nr. 1133/ 2002 citată în Culegere de practică judiciară în materie civilă a Curții de Apel București, Edit. Rosetti, București, 2002, p. 86 și următ.;

Considerații teoretice și practice asupra caducității contractului

și unitară a dispozitivului lor. Cu alți termeni, jurisprudența, care constituie singura sursă de drept pozitiv în materie, nu enunță principii generale care să se aplice la ansamblul dreptului caducității.

Creația pretoriană în domeniu se prezintă ca o sumă de soluții disparate. Adeseori, unele dintre soluțiile jurisprudențiale sunt construite în ipoteze sau fapte relativ asemănătoare. Este exemplul neîndeplinirii condiției suspensive sau al neexercitării facultății de opțiune în termenul convenit pentru promisiunile unilaterale. În toate aceste ipoteze, Curtea de Casație franceză consideră sistematic contractul ca *încetând prin efectul caducității*²². În același timp, este dificil a se întrezări liniile ce unesc soluțiile adoptate în diversele circumstanțe, pentru că ele corespund unor situații contractuale care sunt total diferite. Astfel, neîndeplinirea condiției suspensive privește un acord care nu este decât în germene, nefiind executoriu, în timp ce imposibilitatea de executare poate să afecteze o convenție a cărei executare succesivă se efectuează în mod regulat de mai mulți ani. Ce este comun între asemenea circumstanțe pentru a justifica aceeași soluție, în cazul de față constatarea caducității?

Dar dificultățile nu provin numai din diversitatea situațiilor contractuale, ele derivă și din anumite confuzii de terminologie, ajungându-se ca jurisprudența să utilizeze impropriu termenul de caducitate²³: spre exemplu, în situația în care imposibilitatea de producere a efectelor juridice ale contractului rezultă, neîndoielnic, din alte cauze de ineficacitate a contractului, precum rezoluțiunea sau nulitatea. În asemenea caz, este evident că judecătorul comite o eroare în aprecierea faptelor.

²² A se vedea infra. Cap. 3 Situații de caducitate § A. Neîndeplinirea condiției suspensive, p. 12 și urm., § C. Neridicarea opțiunii în cadrul unei promisiuni unilaterale, p. 16;

²³ A se vedea pentru amănunte Cap. 2 § A. Cazuri nefondate de caducitate, p. 8;

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

C. Cazuri de caducitate nefondate

În exemplele care vor urma, vom expune câteva cazuri extrase din jurisprudența Curții de Casație franceze de utilizare improprie a cuvântului caducitate, datorată necunoașterii fundamentului acesteia. Cum am putea să fim siguri de greșeala comisă în aceste decizii? Vom demonstra că fundamentul acestor pretinse cazuri de caducitate se va dovedi a fi chiar fundamentul altor cazuri deja cunoscute de ineficacitate a contractului.

1. Nulitatea calificată caducitate

Exemplul următor este preluat dintr-o decizie a Camerei Comerciale a Curții de Casație din data de 21 iunie 1976²⁴.

În speță, între două societăți se încheiase un contract de aprovizionare exclusivă cu petrol. Se stipula în contract că prețul mărfii livrate depindea de tariful „confidențial” al furnizorului. Ulterior, s-a ivit între părți un conflict privind determinarea prețului, așa cum era el fixat în contractul-cadru de furnizare. Deși din aprecierea suverană a judecătorilor a rezultat că determinarea prețului litigios depindea exclusiv de voința vânzătorului, instanța a reținut caducitatea contractului. Fundamentul ineficacității contractului fiind aici un viciu în formarea acestuia - în speță, nedeterminarea prețului, viciu sancționat prin nulitate - în consecință, contractul ar fi trebuit să fie declarat nul și nu caduc²⁵.

²⁴ Com. 21 iun. 1976, JCP 1978, 2, 18984;

²⁵ Conform art. 1303 Cod civil român, corespondentul art. 1591 Cod civil francez, „prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat”. Cu toată rigoarea de exprimare, condiția se consideră a fi îndeplinită și când prețul este doar determinabil. În acest caz, elementele de determinare ulterioară nu trebuie să depindă de voința exclusivă a uneia dintre părți. A se vedea în acest sens L. Aynes, Note Recueil Dalloz, Sirey, n° 2/ 1996, p. 13 ;

Extras din volumul:

Nicola, M. (2006). Consideratii teoretice si practice asupra caducitatii contractului. Iasi, Romania: Lumen.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcuvtg" r

Publicat cu finanțarea:

www.EdituraLumen.com

www.EuroMarket.ro
Web services & design
E-commerce applications

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

ISBN 973-7766-59-8

